

Magyar helységnevek eredete. II.

Bodon k. Heves vm. < Bodon szn. *EtSz.* I, 435. *Szell:* Tur. VII, 2. — Más, de téves magy.: *Balássy:* Száz. VI, 314.

Bodorfa k. Zala vm. < Bodor szn. + fa (< falva). *EtSz.* I, 436.

Bodos k. Háromszék vm. < Bodos szn. (< Bod szn. + -s kics. képző). *EtSz.* I, 434.

Bodzás k. Zemplén vm. < bodzás kn. a bodza 'Holunder' szárm. *EtSz.* I, 439.

Bogács k. Borsod vm. < bogács kn. 'takács, mácsonya'. *Bátky:* FE. IV, 120. *Borovszky:* Borsod vm. szer. < ószl. bogatű 'gazdag'.

Bogát (Maros- stb.) Torda-Aranyos stb. vm. < szl. ered. Bogát szn. (< szl. bogatű 'reich'). *EtSz.* I, 443. *Karácsonyi:* A m. nemz. honalap. 25. *Melich:* Szl. jöv.-szav. I. k. 2. r. 105. *Borovszky:* Alsófehér vm. 746.

Bogdán (-háza) k. Szilágymén vm. < ószl. ered. Bogdán 'Istenadta' szn. Has. ered. Bogdány is. *Karácsonyi:* A m. nemz. őstört. 92.

Bogdány l. Bogdán a.

Bogdánd k. Szilágymén vm. R Bogdán ~ Bagdán < Bogdán szl. ered. szn. *EtSz.* I, 444.

Boglár k. Somogy vm. R Baklár < tör. (bes.) ered. Bak szn. + -lár tör. többes képző. Vszleg ide tart.: Bag, Bagod, Bagos, Bak, Baka, Bakod. *Karácsonyi:* MNy. XVII, 211. *Bátky:* FE. I, 139.

Bogor (-falva) k. Krassó-Ször. vm. < Bogor szn. *Pesthy:* Krassó tört. II, 56.

Bogsán k. Krassó-Ször. vm. R Bokcsa (írva: Boxa) szn. *Pesty:* Krassó tört. II, 57.

Bogyiszló k. Pest vm. < cseh Budislav szn. (Vö. Bogyoszló). *EtSz.* I, 447.

Bogyoszló k. Sopron vm. R Bogyiszló ~ Bugyiszló ~ Bodiszló ~ Buduszló < (szl.) cseh Budislav szn. *EtSz.* I, 447. *Karácsonyi:* A m. nemz. honalap. 25. *Borovszky:* Bihar vm. 58.

Boholc k. Nagy-Küküllő vm. < ném. Buchholz. *Kúnos:* Nyr. XIII, 490.

Boholt k. Hunyad vm. < ófn. bocholt (kfn. buocholz) 'bükkfa'. *Borovszky:* Honf. tört. 88.

Bojt k. Bihar vm. < Bojt (~ Bujt) szn. R Boht ~ Boct ~ Boctu. *EtSz.* I, 451. *Melich:* NyK. XLIV, 349.

Bokod k. Komárom vm. l. Boglár a.

Boksa k. Zemplén vm. < Boksa szn. (< bok ~ bak kn. + -sa kics. képző). *Szilády:* Nyr. II, 204.

Bolgárom k. Nógrád vm. < Bolgár szn. + -m (< -n) kics. képző. *Melich:* MNy. XIII, 18. *Horger:* FE. IX, 42.

Bolmány k. Baranya vm. R Abolmány < vszleg Obalman szn. (a szókezdő A-t névelőnek fogta fel a nyelvérzék). *Pais:* MNy. XI, 271.

Bólya k. Nagy-Küküllő vm. < Bólya szn. (< talán a tör. Buga ~ buha 'bika'. Talán ennek változata Bia hn. is *Pais:* Magy. Anon. 107. *Karácsonyi:* Száz. XXXIV, 771.

Bonyárd k. Szeben vm. R Bonyárd ~ Bunárt ~ Bongart ~ Bomgart < ered. szász *Bongard 'Baumgarten'. *EtSz.* I, 470. *Melich:* Jegyz.

Bonyha k. Kis-Küküllő vm. < Bohnya < Buhnya < Buchna szn. (írva Bucna a R). *EtSz.* I, 547. *Melegdi:* MNy. VII, 182. *Pais:* Magy. Anon. 107.

Bonyhád k. Tolna m. < R Bahnya ~ Bahnyán ~ Bonyhán ~ Bohmány ~ Bohmán < Bochnya szn. + R -n ma -d kics. képző. *EtSz.* I, 472. *Melegdi:* MNy. VII, 182. *Karácsonyi:* Száz. XXXIV, 772.

Borbás (Szent-) Somogy vm. < Barbás < Barabás szn. *Horger:* Nyr. XXXIX, 340.

Borda (Kelecseny-) k. Abaúj-Torna vm. < borda (< szl. brda 'hegy'). *Hefty:* Nyr. XL, 162.

Borgáta k. Vas vm. R Aborgáta ~ Oborgáta (a szókezdő A-t névelőnek fogta fel a nyelvérzék). *Pais:* MNy. XI, 272.

Borhid (~ Borhida) Szatmár sth. vm. R Borihida < Borì ~ Borh szn. + hida. *Karácsonyi:* MNy. IV, 354.

Bori k. Hont vm. < tót bor 'bórfá, -fenyő' szárm. *EtSz.* I, 475. *Borovszky:* Honf. tört. 74. szer. Baracs, Baracska, Barcsa is has. ered.

Borjád k. Baranya vm. R Barjád ~ Barját ~ Borlyád ~ Barlyád ~ Barlád < vszleg Barla szn. (< Barl(n)abás szn. rövid. al.) + -d kics. képző. *EtSz.* I, 484. *Melich:* MNy. X, 354.

Borkút k. Máramaros vm. < bór (~ buór) 'fenyő' + kút; tehát olyan kút, melynek gárdja bór, buór fenyőfából volt. *EtSz.* I, 474. *Karácsonyi:* MNy. IV, 354. *Szolz.-Dob.* II, 240. szer. < bor 'ásványvíz, bórvíz'.

Borónka k. Somogy vm. < szl. bruno 'sár' szárm. *Borovszky:* Honf. tört. 70.

Borosnyó k. Háromszék vm. < boros 'savanyú' + jó 'folyó, patak'. *Fiók:* Nyr. XXX, 21.

Borostyán k. Vas vm. R Porostyán ~ Burustyán ~ Purustyán ~ Porustyán ~ Parastyán ~ Perestye ~ Pernstan ~ Perystan < ném. Pernstein 'Bärenstein, Medvekö'. *EtSz.* I, 489. *Pór:* MNy. I, 367.

Borostyánkő k. Vas vm. < Borostyán (l. ott) + kő (a kő tehát felesleges). *Pór:* MNy. I, 367.

Boroszló k. Sáros vm. < Boroszló szn. < R *Braszló szn. (< *Bratiszló szn. bec. al.) < szl. Bratislav szn. *EtSz.* I, 490. *Melich:* Jegyz. szer. < szl. brestov 'szilfás'.

Borosznok k. Gömör vm. < tót brusnik 'fenkö fejtőhely v. ahol áfonya terem'. *Melich:* Jegyz.

Borova k. Pozsony vm. < borova 'fenyves'. *Wagner*: Pozsony vm. hn.-nek magy. 7.

Bors k. Bihar vm. < Bors szn. (< tör. Bors szn. v. bors 'Pfeffer'). Összetét.: -fa, -monostora. *EtSz.* I, 492. — Téves magy. *Szilády*: Nyr. II, 204.

Borsa k. Máramaros stb. vm. < Borsa szn. < Bors szn. (l. ott) + -a kics. képző. *EtSz.* I, 493. *Karácsonyi*: Magy. nemz. a XIV. sz. köz. I, 268. *Pais*: Ujb. III, 241. — Téves magy. *Szilády*: Nyr. II, 204.

Borsfa k. Zala vm. R Basfalva ~ Bosfalva < Bos ~ Bas ~ Bors szn. + falva. *EtSz.* I, 303.

Borsi k. Zemplén vm. a Bors szn. (l. ott) szárm. *EtSz.* I, 493.

Borsod k. Borsod vm. < Borsod szn. < tör. ered. Bors szn. (l. ott) + -d kics. képző. *EtSz.* I, 495. *Melich*: Nyr. XXXIII, 312. *Baldssy*: Száz. VII, 97. *Borovszky*: Borsod vm. 11. *Pais*: Magy. Anon. 108. *Pais*: MNy. XVII, 161. *Pais*: Ujb. III, 241.

Borsova (ma Borzova) k. Bereg vm. < Borsoba < Borsva ~ Borsoa < *Borševa ~ *Borševo < m. Bors szn. + szl. képző. 'Bors-é'. *Melich*: MNy. XXII, 4.

Borszék k. Csík vm. < bor 'fons acidae aquae, Sauerbrunn' + szék. *EtSz.* I, 474. *Karácsonyi*: MNy. IV, 354. szer. < bór (buór) 'fenyő' + szék (< szl. sjek 'irtás'), azaz 'bórfenyő irtás'.

Borszó k. Szoln.-Dob. vm. < Boraszó < bor 'bor-, buórfenyő' + aszó 'völgy'. *Pais*: MNy. VIII, 394. *EtSz.* I, 474. szer. < bor 'vinum' + szó (< aszó) 'völgy, patak'. *Szoln.-Dob.* vm. II, 246. szer. < ószl. bor; breza 'nyírfá'.

Borz k. Bihar vm. < Borz szn. *Szilády*: Nyr. II, 201.

Borzás k. Kis-Küküllő vm. R Bozjás (~ Bozzjás ~ Bozzás) a 'Holunder' jel.-ű bodza régibb bojza alakjának szárm. *EtSz.* I, 439. *Szoln.-Dob.* II, 252.

Borzik k. Bihar vm. R Borzlyk < *borzlik 'borzlyuk'. *EtSz.* I, 495.

Borzavár k. Veszprém vm. < tót Borsiavar 'Borcsa főzése' vszleg téves magy. *Szombathy*: Tur. VI, 82.

Borzóva (Nemes-) Szatmár vm. < Borzodva < Borsa szn. + odva. Vszleg téves magy. *Borzovay Nagy*: Tur. XXVII, 59. *Kiss K.*: szer. < borz + odva. — L. Borsova a.

Bottyán k. Bihar stb. vm. < Bottyán szn. < at. Bothianus. *Baldssy*: Nyr. XXV, 446.

Boz (Fertő-) k. Sopron stb. vm. < boz 'Holunderbaum'. *EtSz.* I, 438. *Fábián*: NyK. VII, 119.

Bozók k. Hont vm. < tör. ered. Bozók szn. < Buz 'jég' jel. tör. szn. + -k kics. képző. *Bátky*: FE. IX, 195.

Bozolnok kr. Kolozs vm. < tör. ered. Bozolnok szn. (< tör. bozulmak 'megromlani' ige szárm.) *Bátky*: FE. IX, 100.

Bő k. Sopron stb. vm. < Bő szn. (< vszleg bő 'gazdag'). *EtSz.* I, 514. *Baldssy*: Nyr. XXV, 446. *Karácsonyi*: A szék. ered. 39. *Pais*: MNy. XXIV, 506. szer. < tör. ered. Bő szn. (< tör. bæg ~ bæg-méltóságnév) és ennek származékai: Bőd, Bős (szn.-ből lett) hn. is.

- Bőcs k. Borsod vm. < bőcs a bölcs régi alakv. *EtSz.* I, 521.
- Bőd k. Szoln.-Dob. vm. < Bőd szn. < Bő szn. (l. ott.) + -d kics. képző. *EtSz.* I, 514. *Balássy:* Nyr. XXV, 446. — L. még Bő a.
- Bödön k. Szoln.-Dob. vm. < szl. budin 'öshely'. *Szoln.-Dob.* vm. I, 546. *Szoln.-Dob.* vm. II, 270. szer. < bödön 'völgy, teknő, medence'.
- Bögöd (ma Bögöt) l. Bök a.
- Bögöt l. Bögöd a.
- Bögöte l. Bök a.
- Bök p. Komárom vm. < tör. ered. Bök szn. (< tör. bök ~ бүк 'erdő, erdős domb, púpos hát'. E szn.-vel függnek össze Bökény, Bököny, Bögöte, Bögöd (szn.-ből lett) hn.-k is. *Bátky:* FE. VIII, 208.
- Bökény k. Kolozs stb. vm. < Bökény szn. < Bök szn. (l. ott.) + kics. képző. *Bátky:* FE. VIII, 209.
- Bököny l. Bök a.
- Bönyréta l. Alap a.
- Bőd k. Szoln.-Dob. vm. < Bőd szn. *Szoln.-Dob.* II, 263.
- Bős p. k. Pozsony vm. < Bős szn. < Bő szn. (l. ott.) + -s képző. *EtSz.* I, 514. *Balássy:* Nyr. XXV, 447. — L. még Bő a.
- Böszörmény (Berek-, Hajdú-) v. Bihar stb. vm. < böszörmény 'izmaelita' (< tör. *büsrman v. *bisirman). *EtSz.* 531. *Simonyi:* NyK. XXIV, 333. *Györffy:* FE. VI, 179.
- Bösztör l. Beszter a.
- Braczká k. Szoln.-Dob. vm. < rom. Broaska 'béka, békás'. *Szoln.-Dob.* vm. II, 275.
- Brassó v. Brassó vm. < vszleg szl. szn.-ből való -ov (~ -ev) mn.-képzővel. *EtSz.* I, 534. — Téves magy.-ok: *Borovszky:* Honf. tört. 88. *Fiók:* Nyr. XXX, 23.
- Brázova l. Breznó a.
- Bréb (-falva) k. Szoln. Dob. vm. < Bréb szn. *Szoln.-Dob.* vm. II, 277.
- Bréte (Szász-) Szoln.-Dob. vm. < ném. Brecht 'irtovány'. *Szoln.-Dob.* vm. II, 280.
- Breza k. Árva vm. < szl. březa 'nyírfa'. *Melich:* Jegyz.
- Breznó (-bánya) k. Zólyom vm. < szl. breza 'nyírfa' szárm. Hasonlóan: Brázova, Berezna. *Borovszky:* Honf. tört. 74.
- Brezo k. Gömör vm. < breza 'nyírfa'. *Melich:* Jegyz.
- Brogyán k. Bars vm. < szl. brodū 'gázló, sekély víz, átjáró hely'. *Melich:* Jegyz.
- Búcs k. Zólyom vm. < szl. buče, bučje 'tölgyes' (szl. buk 'tölgyfa' + -je gyűtőnévképző). Has. ered. Bucsa. *Melich:* Jegyz.
- Bucsa l. Búcs a.
- Bucsu k. Vas vm. < Bucsu szn. < Bulcsu ~ Bulsu < Bulcsó ~ Bulsó < Bulcsou ~ Bulsou < Bulsuu < Bulsuh < búcsú kn. < régi (tör. ered) *bos ~ *bocs- igéből nom. verb. alak. *Melich:* MNy. IX, 327.
- Bucsum k. Alsófehér vm. < rom. Bucium 'fatörzs, gyök'. *Borovszky:* Alsófehér vm. monogr. 744.
- Budakalász l. Kalász a.

Budapest v. Pest vm. < Buda szl. ered. szó. 'falu' + pest ószl. szó 'barlang, kőszikla' (azaz a Dunának kőszikla melletti, révnek való része). *Salamon*: Bpest tört. II, 65. *Salamon*: Bpest leírása 62. szer. < szl. buda 'falu' + pest 'kemence, barlang, rév'. *Riedl*: Nyr. X, 8. szer. < Buda (< szl. buda 'épület, város') + pest (< bolg. pest 'hegy'). *EtSz.* I, 550. szer. < Buda szn. (melynek ered. bizonytalan) + pest. — A pest-et 'kemencének' magyarázzák: *Melich*: MNy. VI, 296., II, 99. *Pais*: Magy. Anon. 133. *Asbóth*: Nyr. X, 115. *Hunfalvy*: Ethnogr. 337.

Budis k. Turóc vm. < cseh Budis szn. 'virrasztó, ébrenlevő, őriző'. *Melich*: Jegyz.

Bukóc l. Bukovina a.

Bukolc k. Abaúj-Torna vm. < ném. Buche v. szl. buk + -olcz (= holz). *Deutsche Ortsnamen* 26.

Bukova l. Bukovina a.

Bukovec l. Bukovina a.

Bukovina k. Liptó vm. = szl. bukű 'bükffa' szárm. Hasonlóan: Bukova, Bukovec, Bukóc. *Borovszky*: Honf. tört. 74.

Bulcsú k. Bereg vm. < Bulcsu ~ Bulsu szn. < Bulcsó ~ Bulsó < Bulcsou ~ Bulsou < Bulsou < Bulsuh < bulsu igenév = búcsú kn. (a bocsat ige tövéből). *EtSz.* I, 567.

Bulkesz k. Bács-Bodrog vm. < Bolykeszi < Volykeszi < Voly (a Sávoly szn. röv. al.) szn. + keszi. *Pesty*: Száz. IX, 651. *Iványi*: Bács-Bodrog vm. I, 50.

Buny (Nagy-) k. Szoln. Dob. vm. < szl. banj, banje 'fürdő'. *Szoln.-Dob.* vm. II, 293. — Más magy.: *Szoln.-Dob.* I, 546.

Búr k. Pozsony vm. < búr 'bor, bôr, bür erdei fenyő'. *Wagner*: Pozsony vm. hn. magy. 2.

Buza k. Szoln.-Dob. vm. < Buza szn. (< vszleg buza 'Weizen' kn.) Összetét.: -háza, -falva. *Karácsonyi*: A szék. ered. 39. — Más magy.: *Szoln.-Dob.* II, 304.

Buzád k. Temes vm. < Buzád szn. < Buza szn. (l. ott.) + -d kics. képző. *EtSz.* I, 586.

Buziás k. Temes vm. < rom. Buziás < m. R-Bozjás a 'Holunder' jel.-ű bodza régibb bojza alakváltozatának -s képzős szárm. *EtSz.* I, 439. *Pesty*: Száz. II, 111.

Büd (Tisza-) k. Szabolcs vm. < Büd (~ Bőd) szn. < Bő (l. ott) tör. ered. szn. + -d kics. képző. *Pais*: MNy. XXIV, 171.

Bük k. Sopron vm. < bük 'Buche'; de volt Bük szn. is. *EtSz.* I, 592.

Bükkösd k. Baranya vm. < bükkös kn. 'Buchenwald' + -d kics. képző. *EtSz.* I, 592.

C

Cák k. Vas vm. < Cák (~ Szák) szn. *EtSz.* I, 609.

Cakó k. Gömör stb. vm. < Cakó szn. (< Cák szn. + -ó kics. képző v. < cakó 'golya'). *EtSz.* I, 609.

Cege k. Szoln.-Dob. vm. < Cege szn. (R Cega < Szega < Szeg szn. + -a kics. képző. *EtSz.* I, 623. *Bátky*: FE. VI, 235. és *Szoln.-*

Dob. vm. II, 477. szer. < cege 'halrekesztő, halfogó készülék, vízrekesz' és has. ered. Cegő is.

Cégény k. Szatmár vm. < Cégény szn. < Cege szn. (l. ott.) + -n kics. képző. *EtSz.* I, 624.

Cegléd v. Pest vm. < cegle (~ cigle) 'partifűz, kosárkötőfűz' + -d kics. képző. *EtSz.* I, 626. *Pais:* MNy. X, 68.

Cegő l. Cege a.

Cente k. Szoln.-Dob. vm. < Cente szn. *Szoln.-Dob.* vm. II, 506.

Cikendál k. Szeben vm. < ném. Ziegenenthal. *Kúnos:* Nyr. XIII, 490.

Cikléd p. Szabolcs vm. R vszleg Cigléd < cigle 'fanév, vszleg sárgafűz' + -d képző. Vö. Cegléd. *Pais:* MNy. X, 69.

Cikmántor k. Kis-Küküllő vm. < vszleg cika 'tölgy' + mánd + or. *Bátky:* FE. II, 237.

Cikó k. Tolna vm. < cikó 'barka, hajfonadék'. *Bátky:* FE. II, 237.

Cikola k. Fejér vm. < Cikolya < Cikólya < Cikóalya < Cikó-alja < Cikó szn. (< cikó 'kemence' Szlavoniában) + alja. *Pais:* MNy. XII, 18.

Cintos k. Alsófehér vm. R Acintos ~ Jacinthus. *Pesty:* MO. hn.-i 78.

Cirák k. Sopron vm. < Cirák (R Szirák) vszleg szn. < tör. ered. szirak kn. 'karó, hosszúlábú, nyúlánk'. Hasonló ered. Szirák is. *Bátky:* FE. VII, 122.

Cód k. Szeben vm. < vszleg száz 'száj' a gyeprüendszer korából. *Tagányi:* MNy. IX, 261.

Cop (-telke) k. Szoln.-Dob. vm. < Cop szn. *Szoln.-Dob.* vm. II, 513.

Cundra (ma Csóronfalva) k. Sopron vm. < ném. Tschurndorf. *Kúnos:* Nyr. XIII, 537.

Cs

Csáb k. Hont vm. R Csab < Csab szn. *EtSz.* I, 781. *Pais:* Magy. Anon. 110. szer. < tör. ered. Csab szn. (< tör. csobán 'pásztor' m. fejleménye és ide tart: Csaba, Csabd is.

Csaba (Békés-) k. Békés vm. < Csaba szn. (< talán a kel. germ. Scarpa szn.) *EtSz.* I, 784. *Szoln.-Dob.* II, 330. — L. még Csáb a.)

Csabacsüd l. Csüd a.

Csabd l. Csab a.

Csabony kr. Pest vm. < tör. ered. Csabony szn. (< tör. csobán 'pásztor'). *Pais:* Magy. Anon. 110.

Csaholc k. Szatmár vm. talán a Csahó szn. szárm. *EtSz.* I, 798.

Csajta k. Vas vm. < vszleg Csajta szn. *EtSz.* I, 801.

Csák k. Temes vm. < Csák szn. Összetét.: -berény, -tornya, -vár. *EtSz.* I, 804.

Csáka (Almás-) Szoln.-Dob. vm. < Csák szn. + -a kics. képző. *EtSz.* I, 804. *Szoln.-Dob.* vm. I, 549. szer. < Csáka szn.

Csákány k. Somogy vm. < Csákány szn. *EtSz.* I, 806. — Más, de téves magy.: *Kúnos*: Nyr. XIII, 537. *Melich*: Szl. jöv.-szavaink I, 2. r. 110. szer. a Pozsony vm.-i Csakány k. < cseh-től Csákán szn. (< szl. čak- 'expectatio'); az Abaúj-Torna vm.-i pedig < szl. ered. csákány v. szl. čakane (< szl. čekati 'várni') 'az a hely, ahol a vadász lesben áll'.

Csákberény k. Fejér vm. < Csák szn. (< tör. csak + mak 'vágni, ütni' ige egyes 2. felszólító al.; tehát = 'vágj, üss') + Berény (< tör. ver + mek 'adni') vszleg szn. *Bátky*: FE. IX, 190.

Csákó k. Torda-Aranyos vm. < Csákó szn. < Csák szn. + -ó kics. képző. *EtSz.* I, 804. *Kardcsonyi*: Békés vm. 59.

Csákvár k. Fejér vm. < Csák szn. + vár. *Nagy I.*: Tur. III, 50.

Család k. Nyitra vm. < család kn. 'ein Haus sammt Familie, ház, lak'. Has. ered. Családka is. *EtSz.* I, 822.

Családka l. Család a.

Csalár k. Nógrád vm. talán a csal ige szárm. *EtSz.* I, 829.

Csall k. Hont vm. < Csal szn. *EtSz.* I, 821.

Csanád (Ērsek- stb.) k. Pest stb. vm. < Csanád (R Sunad, Sunadi) szn. < Csana szn. + -d kics. képző. *EtSz.* I, 839. *Csánki*: Tört.-i földr. I, 691. *Melich*: MNy. XXIV, 6. *Dudás*: Száz. XXXVII, 472. *Szilády*: Nyr. II, 107. *Kardcsonyi*: A m. nemzet. a XIV. sz. köz. I, 344.

Csanák k. Komárom vm. < Csanak szn. < csanak 'fából készült merítő pohár, szilke'. *Bátky*: FE. VIII, 209.

Csantavér k. Bács-Bodrog vm. < vszleg *Csantafér (fér > vér népetym.) < R Chontafeyer < Csona (~ Csanta) szn. + fejár 'fehér'. *Pais*: MNy. XII, 15., MNy. XVIII, 28.

Csány k. Csongrád vm. R Csán, Cson < Cson szn. *EtSz.* I, 1140.

Csap k. Ung vm. < Csap (~ *Csop) szn. *EtSz.* I, 860.

Csapi k. Zala vm. < Csap szn. szárm. *EtSz.* I, 860.

Csapó (Maros-) k. Kis-Küküllő vm. < Csapó (< Csap szn. + -ó kics. képző v. < csapó 'Walker, Tuchwalker, Wollbereiter'). *EtSz.* I, 860.

Csapod k. Sopron vm. a Csap szn. szárm. *EtSz.* I, 860.

Csapolc k. Bereg vm. a Csap szn. szárm. *EtSz.* I, 860.

Csarna k. Békés vm. < 'fekete' jel.-ű őszl. szó. *Kardcsonyi*: Békés vm. 62. — L. még Cserna a.

Csaroda k. Bereg vm. R Csarnavoda 'fekete talajú víz'. *Lehoczky*: Száz. VII, 66.

Császári k. Szoln.-Dob. vm. a császár kn. szárm. *Gombocz*: MNy. XXI, 128. *Kardcsonyi*: MNy. XXI, 24. *Szoln.-Dob.* vm. II, 359.

Császló k. Szatmár vm. < Császló szn. < cseh Časlav szn. *EtSz.* I, 876.

Császlóc k. Ung vm. a Császló (< cseh Časlav) szn. szárm. *EtSz.* I, 876.

Csát (Mező-) k. Borsod vm. < Csát szn. *Pesty*: MO. hn.-i 63. *Kardcsonyi*: Árpád és az Árpádok 140.

Csatán k. Szoln.-Doboka vm. < szl. čatina 'fenyő'. *Szoln.-Dob.* vm. II, 338.

Csatár k. Békés stb. < csatár kn. a várjobbágyok egyik faja. *Karácsonyi*: Békés vm. 63. — L. még Csítár a. — Vszleg téves magy.: *Szombathy*: Tur. VI, 81.

Csatka k. Veszprém vm. < tót csádka 'kormocska'. *Szombathy*: Tur. VI, 81.

Cséb (Duna-) k. Bács-Bodrog vm. < cséb 'szigony alakú fa eszköz'. *Trencsény*: Nyr. XXVI, 451.

Csécsény k. Zólyom vm. < szl. ček 'irtani' szárm. *Melich*: Jegyz.

Cséfány k. Békés vm. < Csépán szn. (< gör. Stefanos). *Karácsonyi*: Békés vm. 64.

Cséffa k. Bihar vm. < Cséf szn. + -fa (< falva). *EtSz.* I, 904.

Csege (Tisza-) Hajdú vm. < Csege szn. (< vszleg Cseg ~ Csög szn. vált.). *EtSz.* I, 904. *Pesty*: MO. hn.-i 66. *Kolozsváry Gl*: FE. VIII, 108. szer. < csege (~ czége) 'kiépített, halászati berendezés'.

Csegöld k. Bihar vm. < csege (~ cseke) 'gázló, átkelőhely' szárm. a gyepűrendszer korából. Has. ered. Csökmő, (Drág-) Csike, (Magyar-) Cséke, Cséklye. *Győrffy*: FK. XLI, 471. *Szilády*: Nyr. II, 107. szer. < Csegöld (R Chekud) szn.

Csegöld k. Szatmár vm. < Csegöld szn. (R Chekud). *Szilády*: Nyr. II, 107.

Csehi k. Vas vm. < Cseh szn. + -i (birt. rag) 'Cseh-é'. *EtSz.* I, 907.

Csejd k. Maros-Torda vm. < Csejd szn. < vszleg Cseh (< Cseh) szn. + -d kics. képző. *EtSz.* I, 908.

Csejt p. Békés vm. < Cseht < Cseh szn. v. népnév + -t kics. képző. *Melich*: NyK. XLIV, 341. *Karácsonyi*: A szék. ered. 39. *Karácsonyi*: Békés vm. 66.

Csejte k. Nyitra vm. < Csejte szn. (R Csechte < *Csechta). *Melich*: MNy. XIX, 107. *EtSz.* I, 909. szer. < cseh-tót *Csechta szn.

Cseke k. Bars vm. < Cseke szn. (R Cseka < Csek szn. + -a kics. képző). *EtSz.* I, 912. *Tagányi*: MNy. IX, 262. szer. < vszleg régi m. csek, csekik 'átgázolni, gázolni' ige szárm. a gyepűrendszer korából és ilyen ered.: Csékefa, Csekefalva, Csekej, Csekelaka, Csököly is. *Báthy*: FE. IX, 194. szer. < kun-tör. ered. Cseke szn. (< tör. csek + mek 'húzni, vinni, eltűnni' ige szárm.) — L. még *Moór*: UJb. IX, 247.

Csekefa k. Vas vm. < Cseke szn. + fa (< falva). *Karácsonyi*: A szék. ered. 39. — L. még Cseke a.

Csekefalva l. Cseke a.

Csekejl. Cseke a.

Csekelaka l. Cseke a.

Cseklész k. Pozsony vm. vszleg a R csek, csekik 'átgázol' ige szárm. (a gyepűrendszer korából). *Tagányi*: MNy. IX, 262. *Wertner*: Nyr. XLIV, 298. szer. < cseklész (< cseklye 'tör, Falle, Schlinge') 'az, aki a cseklével madarakat és egyéb vadat fogdos'. Has. magy.: *Wagner*: Pozsony vm. hn. magy. 7.

Cséklye k. Bihar vm. < Cséklye szn. *EtSz.* I, 916. — L. még Csegöd a.

Cselöte k. Nógrád vm. < Cselöte szn. < cselöke ~ celöke ~ cselöte 'karó, dorong'. *Bátly.* FE. VII, 196.

Csém k. Vas vm. < Csém szn. és nemz. név. *Bátly.* FE. I, 140. *Karácsonyi:* Magy. nemzetiségek a XIV. köz. I, 272.

Csengerbagos l. Bagos a.

Csenik k. Borsod vm. < szl. Csenik 'Vince' szn. *Boróvszky:* Borsod vm. 8.

Cengőd p. Pest vm. < Csengőd (R Chencud) szn. *Szűldy:* Nyr. II, 107.

Csepán k. Beszterce-Naszád vm. < Csepán szn. < szl. Ščepán 'Stephanus' szn. Has. ered. Csép is. *EtSz.* I, 942. *Boróvszky:* Borsod vm. 8. Csép k. Komárom vm. < Csép szn. < Csepán szn. (l. ott.) kics. elvonása. *EtSz.* I, 941.

Csepel k. Pest vm. < Csepel szn. *EtSz.* I, 946.

Csepreg k. Sopron vm. R Csepereg ~ Sepreg ~ Csepleg < vszleg csepel ~ csepe 'tölgy' szárm. Vszleg szn. volt először. *Bátly.* FE. III, 26.

Csér k. Sopron vm. < cser 'Eichenwald, Wald'. *EtSz.* I, 958.

Csere (-falva) k. Maros-Torda vm. < Csere szn. *Karácsonyi:* A szék. ered. 39.

Cserép (-falva) k. Borsod vm. < Cserép szn. (< cserép kn.). *Bátly.* FE. VI, 234.

Cserna k. Hunyad vm. < szl. črŕnŭ 'fekete' szárm. Has. ered. Csorna, Csarna, Csernegyház, Csongrád, Csernek. *Boróvszky:* Honf. tört. 68.

Cserne l. Cserna a.

Csernegyház l. Cserna a.

Csernej k. Borsod vm. < szl. ered. csernej (ószl. črŕnŭ) 'fekete' szárm. *Boróvszky:* Borsod vm. 8.

Csernek l. Cserna a.

Csernye (Bakony-) k. Veszprém vm. < tót csernya 'cserzés'. *Szombathy:* Tur. VI, 82.

Cserő kr. Pest vm. < cserő, R csere 'cserjés, bokros hely'. *Pais:* MNy. X, 69.

Cservenka k. Bács-Bodrog vm. < szl. ered. cservenka 'erőség, vár'. *Trencsény:* Nyr. XXVI, 451. *Boróvszky:* Bács-Bodrog vm. I, 69.

Csesznek k. Veszprém vm. < tót csesznák 'fokhagyma'. *Szombathy:* Tur. VI, 81.

Csetény k. Veszprém vm. < tót cseteni 'kerülő'. *Szombathy:* Tur. VI, 82.

Csetnek k. Gömör stb. vm. < *Csötnök ~ Csétnék < *Csüt-nük ~ Csitnük < Csitnik < ő-tót *Ščitnik (< tót ščitnik 'fegyvernek'). *Melich:* MNy. XI, 291. *EtSz.* I, 1006.

Csiba k. Maros-Torda vm. < Csiba szn. *EtSz.* I, 1014. *Karácsonyi:* A szék. ered. 39. — Más magy. *Melich:* Jegyz.

Csicsó k. Szoln.-Dob. vm. < vszleg Csúcs vált. *Szoln.-Dob.* vm. II, 379.

Csitár k. Nyitra stb. vm. < ó-cseh v. ó-tót Ščitáry. *EtSz.* I, 1107. *Moór:* UJb. IX, 243. szer. < szl. ščitar (i) 'Schildmacher' és has. ered. Csatár is.

Csíz k. Gömör vm. < Csíz szn. < vszleg cseh-tót Čiž (< cseh-tót čiz 'csíz') szn. *EtSz.* I, 1110.

Csiszér k. Szilágy vm. < Csizér ~ Csiszér szn. *EtSz.* I, 1104.

Csobád k. Abaúj-Torna vm. < Csobád szn. < Csaba szn. szárm. vszleg -d kics. képzővel. *EtSz.* I, 784.

Csobaj k. Szabolcs vm. < Csobaj szn. < Csaba szn. + -j kics. képző. *EtSz.* I, 784.

Csobánka k. Pest vm. < tör. ered. Csobán szn. + -ka kics. képző. *EtSz.* I, 789. *Szoln.-Dob.* vm. 446.

Csók (-falva) p. Gömör vm. < Csók szn. *Karácsonyi:* A szék. ered. 39.

Csóka k. Torontál vm. R Csaka < vszleg Csaka szn. *Borovszky:* Torontál vm. 36.

Csokmány k. Szoln.-Dob. vm. < rom. čokoju 'bérlo, bérlés'. *Szoln.-Dob.* vm. I, 548.

Csokva k. Borsod vm. R Chokoha < *Csokova < Csok szn. + -ova szl. képző. *EtSz.* I, 1129. — Téves magy. *Borovszky:* Borsod vm. 8.

Csolnakos k. Hunyad vm. < Csolnakos szn. (< csolnakos kn.) *EtSz.* I, 1140.

Csolnok k. Esztergom vm. < Csolnok szn. (< csolnak ~ csónak kn.) *EtSz.* I, 1140.

Csolt k. Békés vm. < Csolt szn. *Karácsonyi:* Békés vm. 68.

Csoma k. Somogy stb. vm. < Csoma szn. (< Csom szn. + -a kics. képző). Összetét.: -háza, -falva, -telke. *EtSz.* I, 1131.

Csomád k. Pest vm. < Csom, azaz Csoma szn. szárm. *EtSz.* I, 1131. *Melich:* MNy. XIX, 109.

Csombord k. Alsóféhérv. < Csombor szn. (< csombor kn.) + -d kics. képző. *EtSz.* I, 1133.

Csongrád k. Csongrád vm. < *Csungrád < *ó-m. Csurmgrád < délszl. Črngrad < szl. Črn Grad 'fekete (föld-)vár'). *EtSz.* I, 1143. *Melich:* MNy. XVII, 5. *Borovszky:* Honf. tört. 68. *Pais:* Magy. Anon. 111.

Csont (-falva) k. Szepes vm. R Csanta < Csanta szn. (< csont kn. + -a vszleg kics. képző). *Pais:* MNy. XVIII, 28.

Csopak k. Zala vm. < Csopak szn. (< Supk szn. < Sup, Sop, Csup szn. + -k kics. képző). *EtSz.* I, 1148.

Csór k. Fejér vm. < Csór nemz.-név s vszleg szn. is. *Karácsonyi:* Magy. nemzetiségek a XIV. sz. köz. I, 384.

Csóra k. Alsóféhérv. < rom. ered. csóra 'csóka'. *Alsóféhérv.* vm. 745.

Csorna l. Cserna a.

Csóronfalva l. Cundra a.

Csög k. Szilágy vm. < Csög szn. *EtSz.* I, 1173.

Csökmő k. Bihar vm. < Csökmő szn. < Csekmő < Csekmei < Csekme < Csek szn. + -me (~ ma) képző. *Bátky:* FE. IX, 194. — L. még Csegőd a.

Csököly l. Cseke a.

Csömény k. Szoln.-Dob. vm. < szl. čemin 'kömény'. *Szoln.-Dob.* vm. II, 470.

Csömör k. Pest vm. < Csömör szn. (a lat. Fastidius szn. magyarosítása). *Balássy:* Nyr. XXV, 446.

Csörötnék k. Vas vm. < szl. čřetínikú 'Sumpfwaldort'. *Moór:* Ujb. IX, 240. — L. még *Kúnos:* Nyr. XIII, 491.

Csősz Fejér stb. vm. < Csősz szn. (< csősz kn.). *EtSz.* I, 1190.

Csudaballa k. Békés vm. < Csuda szn. + Balla szn. *Karácsonyi:* Békés vm. 72.

Csukrd k. Pozsony vm. < vszleg a tör. ered. Csukur szn. (< tör. čukur ~ čikur 'mélyedés, gödör') szárm. Has. ered. Csukárpaka hn. előtagja. *Bátky:* FE. III, 49.

Csukárpaka l. Csukárd a.

Csüd (Csaba-) k. Békés vm. R Csőd < Csőd ~ Csüd szn. *Pesty:* MO. hn.-i 61. *Karácsonyi:* Békés vm. 57. szer. Csüd < csüd 'csalétek'.

D

Dab l. Dob a.

Dacsó (-lam) k. Hont vm. < Dacsó szn. (talán a Dániel szn. bec. al. -csó kics. képzővel.) + vszleg cseh-től lam 'törés, hasadék, köfajtóhely'. *Melich:* Jegyz.

Dad k. Komárom vm. < Dad (R Tad) vszleg szn. (talán Tadeus szn.-ből). *Bátky:* FE. IV, 121.

Dalmad k. Hont stb. vm. R Dalmadi ~ Talmad < Tolma ~ Tulma tör. ered. szn. + -d (< -di) kics. képző. *Bátky:* FE. VII, 121.

Dalmár k. Szoln.-Dob. vm. < rom. Gyalu mare. *Szoln.-Dob.* vm. I, 543.

Dán (-pataka) k. Szoln.-Dob. vm. < Dán szn. *Szoln.-Dob.* vm. II, 520.

Darázsfalva k. Sopron vm. < ném. Traisdorf. *Kúnos:* Nyr. XIII, 538.

Darnó k. Sáros vm. < szl. drěn. *Melich:* Jegyz.

Daróc k. Barana ystb. vm. < Doróc ~ Darolc < Doruc ~ Darouc < ? Darausz ~ *Darauc < ? Drausz < Drauc < Dranci < szl. ered. drauci (< szl. *dravii 'ragadozó, nyúzó, fosztó, prédáló') 'vmi foglalkozást jel. szó, vszleg 'solymár'. *Melich:* MNy. XVI, 28. Jegyz. *Borovszky:* Borsod vm. 9. *Hóman:* MNy. XVI, 119. szer. drauci = 'custos silvarum'. *EtSz.* I, 1280. — Téves magy.: *Kúnos:* Nyr. XVI, 537.

Daut k. Bács-Bodrog vm. < vszleg Daut szn. *Iványi:* Bács-Bodrog vm. I, 60.

Dávod k. Bács-Bodrog vm. < a lat. ill. zsidó ered. Dávid 'der Geliebte' szn. vált. *EtSz.* I, 1283. *Borovszky:* Bács-Bodrog vm. I, 72.

Debercsény l. Döbör a.

Debrecen v. Hajdú vm. R Döbröcön ~ Dēbrēcön ~ Dēbrēcín ~ Dēbrēsün < tör. *Dēbrēsín 'éljen, mozogjon' jel.-ű szn. (< tör. debrā 'élni, mozogni' ige imperativusa). *Németh*: Kleb. eml. 140. *Bátky*: FE. V, 120. *EtSz.* I, 1289. g.: MNy. XXI, 201. — Más, de vszleg téves magyarázatok: *Melich*: MNy. VI, 246. *Szoln.-Dob.* vm. II, 528. *Rupp*: MO. helyr. tört. III, 143. — L. még Döbrő a.

Debrek (Lápos-) k. Szoln.-Dob. vm. < szl. ered. debrek 'kis erdő' (< szl. dobru 'erdő'). *Szoln.-Dob.* IV, 559.

Debren k. Szilágy vm. < debren szl. jöv. szó 'gödör, mély vízmosás'. *Hefty*: Nyr. XL, 164.

Debrete k. Borsod vm. < szl. debri 'völgy' szárm. *Borovszky*: Borsod vm. 9. — L. még Döbör a.

Debrő (Al-, Fel-) k. Heves vm. < szl. ered. debrő 'gödör, mély vízmosás'. Has. ered. Debrőd (-d képzővel). *Hefty*: Nyr. XL, 164.

Debrőd l. Debrő a.

Decs k. Tolna vm. < Decs szn. *Karácsonyi*: A szék. ered. 39.

Décse k. Arad vm. < Décse szn. (< Décsa < Dējcsa < Gyejcsa) < bolg.-tör. ered. Gyējcsa mai 'Géza' szn. < *Gyēj (< *gyēj ~ *gye < tör. jig, bolg.-tör. džij 'nagy, nemes, előkelő') + -cs + -a kics. képzők. Ezen *Győ szn. szárm.: Győ, Győd, Győr, Dör, Derzs hn. is. *Németh*: MNy. XXIV, 150. *EtSz.* I, 1292. *Melegdi*: MNy. VII, 182. *Karácsonyi*: Tur. XII, 22. *Karácsonyi*: Békés vm. 78. *Szoln.-Dob.* II, 546. *Parászka*: Nyr. XLVI, 60.

Déd (Nemes-) k. Somogy vm. < Déd szn. *EtSz.* I, 1295.

Dédács k. Hunyad vm. < Dédács szn. (talán a Déd, Déda szn. szárm.) *EtSz.* I, 1295.

Dedina (Nemes-) k. Árva vm. < tót dedina 'major, telek, falu'. *Melich*: Jegyz.

Dejtár k. Nógrád vm. R Dehtar, Dehtar, Dahtar < cseh dehtař 'kátrány v. szénzsírégető' (< cseh dehet 'terpentinfa, kátrány, szurok'). *Melich*: MNy. II, 57. *EtSz.* I, 1300. *Karácsonyi*: Tur. IX, 95.

Dejte k. Pozsony vm. < *Dehta szn. (< ó-tót *Dechta szn.) *EtSz.* I, 1301.

Dellőapáti k. Szoln.-Dob. vm. < dellő 'déli oldal, delelő' + apáti 'apátsági (t. i. birtok)'. *Szoln.-Dob.* vm. III, 248.

Deménd k. Hont vm. < Demény szn. (< Demjén < Demján < Damján szn.) + -d képző. Összetét.: -háza, -falu. *Karácsonyi*: MNy. IV, 128.

Demény k. Trencsén vm. < Demény szn. (l. Demjén a.). Összetét.: -háza, -falva. *EtSz.* I, 1309.

Deményfalu l. Deménd a.

Deményháza l. Deménd a.

Demjén k. Heves vm. < Demjén szn. < Dēmján < Damján < lat. Damianus szn. *EtSz.* I, 1309.

Dencs (Szöke-, -háza) k. Somogy vm. < Dencs szn. a Demeter szn. bec. al. -cs kics. képzővel. *EtSz.* I, 1311.

Dengeleg k. Szatmár stb. vm. < dengeleg (< dengelék) 'kerek halom, kis földdomborulat, halmos, hullámos rész') (< dengel ige + -ék képző). *Pais*: MNy. VII, 412. *Szoln.-Dob.* III, 262. szer. < talán a szl. dlugu, delgu 'hosszú berek' szárm.

Dercsika k. Pozsony vm. < Dercsiká szn. < Ders szn. (~ Dercs) + -ika kics. képző. *Bátky*: FE. VII, 124.

Derencsény k. L. Derna a.

Derenk k. Abaúj-Torna vm. R Derén ~ Derin < tót drén, drénka 'somfa, som'. *Melich*: Jegyz. — L. még Derna a.

Derna k. Bihar vm. < szl. dren 'somfa' szárm. Has. ered.: Dernő, Derenk, Derencsény. *Borovszky*: Honf. tört. 76.

Dernő l. Derna a.

Derzs k. Szatmár vm. < Derzs szn. < R Dërs < Dërsi < ó-m. Dirs (i) szn. *EtSz.* I, 1329. *Karácsonyi*: A szék. ered. 39. *Orbán*: A szék.-föld leírása I, 178. *Foltiny*: Száz. V, 557. — L. még Dëcse a. *Melich*: Szl. jöv.-szav. I, k. 2. r. 110. szerint < Derzs szl. ered. szn. (< szl. Drizi-mir, Drizi-slav szn. bec. al.)

Derzse (Magyar-) k. Szoln.-Dob. vm. < R Derzsa szn. < Derzs szn. (l. ott) + -a kics. képző. *EtSz.* I, 1328. — Más magy.: *Szoln.-Dob.* vm. I, 547, III, 276.

Désakna v. Szoln.-Dob. vm. < Dés szn. + akna 'üreg, bánya'. *Szoln.-Dob.* vm. III, 219. — L. még Dés a.

Deseda p. l. Dép a.

Deseda p. l. Dézs a.

Désháza l. Dézs a.

Deskófalva k. Bereg vm. < Deskó csal.-név + falva. *Lehoczky*: Száz. VII, 67.

Détér k. Békés vm. < szl. dehtar 'kocsikenőcskészítő'. *Karácsonyi*: Békés vm. 80.

Detre k. Zemplén vm. < Detre szn. < Detreh < Detrech < Detrich < Ditrich < ném. Ditrich ~ Dictrich szn. *EtSz.* I, 1334.

Detreheim k. Szilágy vm. < Detreh szn. (a Detre szn. régi al. l. ott.) + -m (< -n) kics. képző *EtSz.* I, 1334. — *Melich*: MNy. XIII, 18. — *Horger*: FE. IX, 42.

Déva v. Hunyad vm. < vszleg Déva szn. < Gyéva < Gyeva < Gyejva < Gyej szn. (vő. Győ hn.) + -a kics. képző. *Melich*: MNy. XXIV, 162. — *EtSz.* I, 1336. — *Borovszky*: Honf. tört. 92 szer. < ószl. dēva 'leány' és has. ered. Dévény, Divérk.

Devecser k. Szoln. Dob. vm. < Demecser v. Demeter szn. *Szoln.-Dob.* vm. III, 290. — *Iványi*: Bács-Bodrog vm. I, 66.

Dévénny l. Déva a.

Dézs v. Szoln.-Dob. vm. < Dézs szn. < Dës < Deus szn. (< lat. deus 'isten'). Has. ered.: Désháza, -falva, -akna, Deseda (R Déshida). *Melich*: MNy. XV, 127. — *EtSz.* I, 1343. — *Szoln.-Dob.* vm. III, 5.

Dézsán (-falva) k. Temes vm. < Dézsán szn. *Milleker*: Dézsán-falu tört. 5.

Dienes (Szent-) k. Baranya vm. < Dienes szn. < Dienis < Dionis < lat. Dionisius szn. *EtSz.* I, 1311.

Diód k. Alsófehér vm. < dió + -d hn. képző. *Szarvas:* Nyr. II, 343.

Diósad l. Ad a.

Diószeg (Bihar-, Magyar-, Német-) k. Bihar stb. vm. < dió + szeg 'utca, vicus' (< szl. *stügü 'utca'); azaz 'egy utcából álló falu, melynek szege, utcája diófával volt beültetve'. *Melich:* Nyr. XXXI, 500. — Más magy.: *Wagner:* Pozsony vm. hn.-nek magy. 5.

Diszely k. Zala vm. < Dezel ~ Dyzel < Dezl ~ Dizl ném. ered. szn. *Jakubovich:* MNy. XXIII, 235.

Disznajó k. Maros-Torda vm. < disznó + jó 'folyó'. *EtSz.* I, 1366. — *Melich:* MNy. XX, 33. — *Pais:* MNy. VIII, 397.

Disznászó (-malom) kr. Heves vm. < Disznáhaszó < Disznayaszó < disznay a 'disznó' régi al. + aszó 'völgy'. *Horger:* MNy. IX, 115.

Disznód k. Szeben vm. < Disznód vm. (< disznó kn.) *Melich:* MNy. III, 167. — *Bátky:* FE. II, 165. — *Szarvas:* Br. II, 343. szerint a -d hn. képző.

Disznósd k. Borsod vm. < disznós + -d hn. képző. *Szarvas:* Nyr. II, 343.

Ditró k. Csík vm. < Ditrich-jó < ném. ered. Ditrich szn. + jó 'folyó, patak'. *Szádeczky:* Nyr. XLIII, 212. — Más magy.: *Kémencs:* Nyr. XLIII, 281.

Divék (összetételek előtagja) < Divék nemz. név. *Mályusz:* Turóc vm. 37. — L. még Déva a.

Dob (Szamos-, Tisza-) k. Szatmár stb. vm. < Dob szn. *EtSz.* I, 1372. — *Borovszky:* Honf. tört. 74. szer. < szl. dúbü 'tölgy, cserfa' szárm. Has. ered.: Dobra, Dobó, Dab, Doboka (szn. > hn.).

Doba k. Veszprém vm. < Doba (R Duba) szn. < Dub szn. (< dub ~ dob) 'felfuvalkodott, vastag' + -a kics. képző. Has. ered.: Doboz, Dobos, Dobó, Dobsza hn. *Melich:* MNy. XXIII, 245. — *EtSz.* I, 1372. — L. még Dob a.

Dobó k. Zólyom vm. < Dobó szn. < (Dob szn. + -ó kics. képző.) *EtSz.* I, 1372. — *Karácsonyi:* A szék. ered. 39. — L. még Dob és Doba a.

Dobos l. Doba a.

Doboz k. Békés vm. < doboz 'apró sárga szilva'. *Karácsonyi:* Békés vm. 82. — Más magy. l. Doba a.

Dobra k. Hunyad vm. < szl. dobru 'kies' szárm. Has. ered.: Dobri, Dobrác. *Borovszky:* Honf. tört. 69.

Dobrafalva k. Vas vm. < R Dobrovnuk < szl. dobrovnik (< dobrava 'Wald') 'Waldort, Waldhüter'. — *Moór:* Ung. Jhb. IX, 56.

Dobri l. Dobra a.

Dobróc l. Dobra a.

Dobrocsina k. Szoln.-Dob. vm. < szl. dobru 'jó, termőföld' szárm. *Szoln.-Dob.* III, 345.

Dobsina k. Gömör vm. < R Dobsa szn. + tót képző; azaz =

'Dobsá-é'. *Melich*: MNy. XXI, 284. — *EtSz.* I, 1377. — Más, vszleg téves magy.: *Lux*: FE. I, 129.

Dobsza l. Doba a.

Dognácska k. Krassó-Ször. vm. < szl. dugacska 'hosszú szárm. *Pesty*: Krassó vm. II, 135.

Dolány (~ Dolyán) k. Szepes stb. vm. < szl. doly 'völgy, árok, alacsonyabban fekvő hely' szárm. *Melich*: Jegyz. — *Borovszky*: Honf. tört. 74. szer. Dolina is ilyen ered.

Dolha k. Máramaros vm. < szl. dlha 'hosszú' szárm. *Borovszky*: Honf. tört. 69.

Dolosd kr. Veszprém vm. < tót dlozsda 'tartozóság'. *Szombathy*: Tur. VI, 81.

Dolina kr. Fejér vm. l. Dolány a.

Dolmány k. Szeben vm. < ném. Thalheim. *Kúnos*: Nyr. XIII, 537.

Doma (-háza, -falva, -hida) k. Ung stb. vm. < Doma szn. < Domi szn. (a Damján szn. röv. al.) + -a kics. képző. *EtSz.* I, 1384.

Domaháza k. Borsod vm. < szl. ered. Doma 'Tamás' szn. + háza. *Borovszky*: Borsod vm. 8. — L. még Doma a.

Domak k. Borsod vm. < szl. ered. Domak szn. 'Domokos'. *Borovszky*: Borsod vm. 8.

Domán k. Krassó-Szörény vm. < Domán szn. < Doma szn. (l. ott) + -n kics. képző. *EtSz.* I, 1384. — *Melich*: Jegyz.

Dombó k. Máramaros vm. < ó-bolg. dąbova, dąbovo 'tölgyes'. *Marianovics*: Nyr. XV, 232. — Más, de vszleg téves magy. *Hefty*: Nyr. XL, 165.

Dombrád l. Dombróvány a.

Dombró l. Dombróvány a.

Dombróvány k. Bihar vm. < szl. dąbrava 'berek' szárm. Has. ered.: Dombró, Dubrava, Dubróka, Dombrád. *Borovszky*: Honf. tört. 72.

Dormánd k. Heves vm. < Dormánd szn. *Széll*: Tur. VII, 4.

Dorog k. Esztergom vm. < szl. drug 'társ'. *Karácsonyi*: A m. nemz. őstört. 92.

Doroszló k. Bács-Bodrog vm. < Doroszló szn. *Borovszky*: Bács-Bodrog vm. I, 78.

Dorozsma k. Csongrád vm. < Dorozsma szn. < vszleg Družba szn. *Karácsonyi*: Magy. nemzetiségek a XIV. sz. köz. I, 414.

Dózsa (Jász) k. Jász-Nagykun-Szolnok vm. < Dózsa szn. < Douša < Daúsa < Dávid szn. -sa képző bec. al. *EtSz.* I, 1396. — *Mellegdi*: MNy. XV, 137. — Más, vszleg téves magy.: *Balássy*: Heves vm. 184.

Döbör (-hegy) k. Vas vm. < szl. debr 'völgy' szárm. Has. ered.: Döbrő, Döbrököz; továbbképzései e szónak: Debercsény, Debréte, Debrece. *Borovszky*: Honf. tört. 79.

Döbrő l. Döbör a.

Döbrököz l. Döbör a.

Döme föld k. Zala vm. < Döme szn. (a Demjén szn. bec. al. l. Demjén a.) + föld. *EtSz.* I, 1309.

Dömös k. Esztergom vm. < Dömös szn. (R Dimis ~ Dēmüs) < ó-m. Dimitür 'Demeter' (esetleg Demjén-ből) bec. elvonása kics. kép-zővel. *EtSz.* I, 1406. — *Karácsonyi:* A m. nemz. őstört. 92.

Dömsöd k. Pest vm. < Dömsöd szn. < Dimsa sz. (< szl. Dümítrü sz. kics. al.) szárm. *Melich:* MNy. III, 176. — Más magy.: *Borovszky:* Pest vm. 55.

Dör I. Décse a.

Dörgicse k. Zala vm. R Dergecse < dergecse ~ dergecs 'hal-fajta'. *Pesty:* MO. hn.-i 86.

Döröcske k. Somogy vm. < Dörögcs (R Durugsa). *Karácsonyi:* M. nemzetiségek a XIV. sz. köz. I, 425.

Dövény (~ Devény) k. Borsod vm. < szl. dēva 'leány' szárm. *Borovszky:* Borsod vm. 9.

Drágcséke I. Csegöd a.

Drágos (-falva) k. Szoln.-Dob. vm. < Drágos szn. *Szoln.-Dob.* vm. III, 374.

Dubicsány k. Borsod vm. < ószl. dabu 'tölgyfa' szárm. *Borovszky:* Borsod vm. 9.

Dubova k. Sáros vm. < szl. dub 'tölgy, cserfa' szárm. *Melich:* Jegyz. — *Wagner:* Pozsony vm. hn. magy. 7.

Dubrava k. Liptó vm. < szl. dubrava ~ dobrova 'erdő'. *Melich:* Szl. jövő-szav. ered. 14. — L. még Dombróványa.

Dubrówka k. Zemplén vm. < tót dub 'tölgyfa' szárm. *Lehoczky:* Száz. VII, 65. — L. még Dombróványa a.

Dudar k. Veszprém vm. < tör. Dudur ~ Dudor szn. *Bátky:* FE. III, 49.

Duka k. Vas vm. < Duka szerb. ered. szn. (< duka 'méltóság-név' = lat. dux). *EtSz.* I, 1436.

Dulháza k. Gömör vm. < vszleg Gyulaháza. *Melich:* Jegyz.

Dunacséb I. Cséb a.

Dunaszeg k. Győr vm. < Duna + szeg 'kanyarodás'. *Borovszky:* Győr vm. 24.

Dunaszekcső I. Szekcső a.

Dusnok k. Borsod vm. < szl. dusnik 'torozók', a várjobbágyok egyik fajtája. *Borovszky:* Borsod vm. 9.

E

Ebergény k. Zala vm. < ném. ered. Ebergény szn. (vö. ném. Eber). *Wertner:* Nyr. XLIV, 299.

Ebergőc k. Sopron vm. < Ebergőc szn. (< ném. Eber 'vadkan' + Götz ném. szn.) *Wertner:* Nyr. XLIV, 299.

Eberhard k. Pozsony vm. < ném. ered. Eberhard szn. (< ném. Eber 'vadkan' + hart 'erős'). *Wertner:* Nyr. XLIV, 300.

Ecel k. Nagy-Küküllő vm. < Ecel szn. (< ofn. Atzel 'szarka'). *Borovszky:* Honf. tört. 88.

Ecsed (Nagy-) k. Szatmár vm. < Ecsed szn. *N. Imre:* Száz. VI, 343.

Ecséd k. Heves vm. < Ecs vszleg szn. (< ecs ~ öcs 'kisebbik testvér') szárm. Has. ered.: Ecseg, Ecsi, Ecseny, Öcs, Öcsény, Öcsöd. *Bátky*: FE. III, 26.

Ecseg l. Ecséd a.

Ecsellő k. Szeben vm. < Ecsellő szn. (< ecsellő 'fésű'). *Karácsonyi*: Árp. és az Árp.-ok. 141.

Ecseny l. Ecséd a.

Ecser k. Pest vm. < Ecser szn. *Melich*: MNy. XIX, 109.

Ecset (Kis-) k. Nógrád vm. < ecset (~ öcset) 'takács mácsonya'. *Bátky*: FE. IV, 120.

Ecsi l. Ecséd a.

Ecskend k. Pest vm. < vszleg Ecs szn. (< ecs [~ öcs]) 'kisebbik testvér' + kend tör. ered. szó 'nép'. *Bátky*: FE. III, 26.

Edde k. Somogy vm. R Egede, Egyda, Egyde, Egude < Egyede az Aegidius szn. magyaros kiejtése. *Wertner*: MNy. I, 233.

Edelény k. Borsod vm. R Edelen, Edelin < ném. Adalbert szn. kics. al. *Simonyi*: Nyr. XLIX, 91. — L. még Adalin a.

Ege k. Békés stb. vm. < Ege szn. *Karácsonyi*: Békés vm. 90. — Más magy.: *Balássy*: Nyr. XXV, 446.

Eger v. Heves vm. < eger 'egerfa, egerfás liget'. *Rupp*: MO. helyr. tört. II, 1. — *Pais*: Magy. Anon. 113.

Egerbegy k. Kolozs vm. < eger 'egerfa' + begy 'hegyfok'. *Orbán*: A székelyföld leírása IV, 145. — Más magy.: *Kúnos*: Nyr. XIII, 539.

Egerszeg k. Maros-Torda vm. < eger 'égerfa' + szeg 'utca, vicus (< *stügü 'utca')'; azaz 'egy utcából álló falu, melynek szege (utcája) egerfával volt beültetve'. *Melich*: Nyr. XXXI, 500.

Egres k. Szoln.-Dob. vm. < eger (fa) szárm. *Szoln.-Dob.* vm. III, 395.

Ekel k. Komárom vm. < ném. ered. Ekel szn. *Jakubovich*: MNy. XXIII, 235.

Elek k. Arad vm. R Velek < Velek szn. *Pais*: MNy. XXIV, 95, Magy. Anon. 148.

Emőd k. Borsod vm. < Emőd szn. < em 'anya' + -ő + -d kics. képzők; tehát 'anyóka'. *Pais*: Magy. Anon. 113. — *Szilády*: Nyr. II, 107.

Emse p. Pest vm. < Emse (< emse 'anyadisznó') szn. *Bátky*: FE. V, 122.

Encs k. Abaúj stb. vm. < en (~ in) 'szolga' szárm. Has. ered.: Encsencs, Hencse. *Bátky*: FE. II, 239. — *Szoln.-Dob.* vm. III, 387. szer. < ném. Hencs ~ Encs szn.

Encsencs l. Encs a.

Endes p. Szabolcs vm. < Endre szn. vált. *Wertner*: Nyr. XLIV, 252.

Endréd k. Zemplén vm. < Endre szn. + -d vhez tartozót kifejező funkciójú képző. *Pais*: NyK. XLIV, 327 szer. has. ered. Endrőd is, ahol az -é helyébe a -d előtt a m. -ő kics. képző lépett.

Endrőd k. Békés vm. < Endre szn. szárm. *Karácsonyi*: Békés vm. 94. — L. még Endréd a.

Enlaka k. Udvarhely vm. < en (~ in) 'szolga' + laka; tehát = 'szolgalak'. *Bátky*: FE. II, 238. — *Nagy G.*: Tur. XXVIII, 31 szer. < R Jenlaka < Jenölaka.

Ényk. Bars vm. R. En < en (~ in) 'szolga'. *Bátky*: FE. II, 238.

Eperjes k. Békés vm. < eperj 'eper' kn. szárm. *Karácsonyi*: Békés vm. 99. — *Rupp*: MO. helyr. tört. II, 278.

Ercse (Nagy-) k. Maros-Torda vm. < ér + -cse kics. képző. Has. ered. *Ercsi* is. *Bátky*: FE. II, 240.

Ercsi l. Ercse a.

Érd k. Fejér vm. < Érd nemz.-név. *Karácsonyi*: Magy. nemzeti-ségek a XIV. sz. köz. I, 429. — *Bátky*: FE. II, 241 szer. < ér + -d kics. képző.

Erdőd k. Szatmár vm. < Erdőd (R Erdend) szn. *Szilády*: Nyr. II, 107. — *Szarvas*: Nyr. II, 343. < erdő + -d hn. képző.

Erdőszáda k. Szatmár vm. < erdő + szád 'száj' + -a (a gyepűrendszer korából). *Tagányi*: MNy. IX, 261.

Erk k. Heves vm. < Erk szn. *Bátky*: FE. I, 140.

Érsekcsanád l. Csanád a.

Értény k. Tolna vm. < vszleg Ertem bes. törzsnév. *Tagányi*: FE. II, 231.

Esküllő k. Bihar vm. < ës 'ös, nagy' + küllő 'harkály, rigó v. vmely fecskefajta madár'. *Horger*: MNy. I, 369. — Nyr. XL, 233. — *Karácsonyi*: A honfogl. és Erdély 16. — *Melich*: Nyr. XXXIII, 308. — *Viski*: MNy. I, 459 szer. < es 'nagy' + küllő 'vféle malom'.

Eszény p. Fejér vm. < tót jeszény 'körísa'. *Szombathy*: Tur. VI, 82. — Más magy.: *Bátky*: FE. VIII, 212. — L. még Jaszenova a.

Eszlár k. Szabolcs vm. R Oslár < ófn. hasala ~ hasl 'som' + -las szűkölködést jelentő képző. Has. ered. Oszlár is. *Borovszky*: Honf. tört. 88.

Eszró k. Szatmár vm. < eszró 'gát' (a gyepűrendszer korából). *Tagányi*: MNy. IX, 258.

Esztár k. Bihar vm. < vszleg esztero ~ osztro ~ osztro ~ isztro 'gyepűgát, cölöpökből, karókból készült vízimű'. *Tagányi*: MNy. IX, 258. — Más magy.: *Borovszky*: Honf. tört. 68.

Esztelnek k. Háromszék vm. < nyug. bolg. istilnik 'hajfonat'. *Melich*: MNy. II, 103.

Esztény k. Szoln.-Dob. vm. < Esztény szn. (eredete vszleg olyan, mint Eszényé, l. ott). *Bátky*: FE. VIII, 212. — *Szoln.-Dob.* III, 421.

Esztergál l. Sztrugár a.

Esztergár k. Veszprém vm. < tót sztrigár 'boszorkányozó tündér'. *Szombathy*: Tur. VI, 82.

Esztergom v. Esztergom vm. < szl. *Strêgom vszleg szn. < szl. strega kn. 'ápolás, őrizet'. *Marianovics*: Nyr. XXXIX, 136. — *Horger*: Nyr. XXXIX, 339. — *Karácsonyi*: A m. nemz. őstört. 896-ig, 92. — Más, de vszleg téves magy. *Borovszky*: Honf. tört. 88. Szerinte Eszterháza is has. ered. — *Schünnemann*: Ujb. VII, 180.

Eszterháza l. Esztergom a.

Esztrény k. Gömör vm. R Osztrény < vszleg osztro 'gyepűgát' (a gyepűrendszer korából). *Tagányi*: MNy. IX, 258.

Esztró l. Osztró a.

Ete k. Komárom vm. < Ete szn. *Varjú*: Tur. XIX, 154.

Ezeres l. Ozora a.

F

Fadd k. Tolna vm. < R Fod, Faad, Food, Fotud, Fotudi (gör. *παράδι*) Eredete ismeretlen. *Melich*: MNy. XXIV, 111. — *Horger*: Nyr. XLI, 261. — *Pais*: MNy. VIII, 303. — *Melich*: MNy. VI, 152. — *Bátky*: FE. V, 125 szer. < R Fokud < fok kn. szárm.

Fakó k. Pozsony vm. < Fakó szn. (a Farkas szn. bec. al.) *Wertner*: Nyr. XLIV, 347.

Falud k. Vas vm. < falu + -d hn. képző. *Szarvas*: Nyr. II, 345.

Fancsal k. Udvarhely vm. < Fancsal szn. *Karácsonyi*: A szék. ered. 40. — *Bátky*: FE. IX, 44.

Fancsika k. Ugocsa vm. < Fancsika szn. (< Fancs ~ Foncs + -ika képző). *Bátky*: FE. VII, 123, IX, 44. — *Karácsonyi*: A szék. ered. 40.

Farkasd k. Torontál vm. < farkas + -d kics. képző. *Edelspacher*: Nyr. V, 193.

Farnad k. Esztergom vm. < Farnad (R Furnod) szn. *Szilády*: Nyr. II, 107. — L. még Fornos a.

Farmos k. Pest vm. < Farmos (R Fornos) szn. *Szilády*: Nyr. II, 107.

Farnos k. Bihar vm. < Farnos (R Fornos) szn. *Szilády*: Nyr. II, 107. — L. még Fornos a.

Fedélesfalva k. Bereg vm. < Fedeles csal.-név + falva. *Lehoczky*: Száz. VII, 67.

Fegyvernek k. Jász-Nagykún-Szolnok vm. < fegyvernek ~ fegyvernök 'fegyverhordozó'. *Zolnai*: Nyr. XXVIII, 165.

Fejérd k. Kolozs vm. < Fejérd szn. < fejér 'fehér' + -d kics. képző. *Pais*: MNy. VIII, 300.

Fejércse k. Bereg vm. < fejércse kn. < fejér 'fehér' + -cse kics. képző. *Pais*: MNy. VIII, 300.

Féked k. Baranya vm. < Féked (R Fexed) szn. *Szilády*: Nyr. II, 107.

Feketebérc l. Bérc a.

Fél k. Pozsony vm. < ném. Feilen (-dorf). *Kúnos*: Nyr. XIII, 537.

Feled k. Gömör vm. < Feled szn. *Szilády*: Nyr. II, 107. — *Borovszky*: Honf. tört. 88 szer. < germ. Feld 'föld' szárm.

Felgyógy k. Alsófehér vm. < *Fel-Diódi. *Horger*: Nyr. XXXIX, 394.

Felpécz l. Pécz a.

Felsőbagod l. Bagod a.

Felsőkékesnyárló l. Kékes a.

Féregyház k. Temes vm. R Feyeregház < fejér 'fehér' + egyház. *Pais*: MNy. XII, 15.

Fertőboz l. Boz a.

Fiad k. Somogy vm. < Fiad (R Fiod) szn. *Szilády*: Nyr. II, 107.
— *N. Imre*: Száz. VI, 343. — Más, de vszleg téves magy.: *Szarvas*: Nyr. II, 345.

File (-falva) k. Szepes vm. < File szn. < Fil (< Filipus 'Philippus' lat. ered. szn. bec. csonkítása) + -e kics. képző. *Pais*: MNy. XXI, 113.

File (-falu) k. Szepes vm. < File (a Fülöp szn. bec. a.) szn. *Melich*: Jegyz.

Filke (-háza) k. Abaúj-Torna vm. < Filke szn. < Fil (< lat. ered. Filipus szn. bec. csonkítása) + -ke kics. képző. *Pais*: MNy. XXI, 113.

Finta k. Sáros vm. < Finta szn. (< finta 'ierde, görbe, pisze, ál, tettető' < fit- 'görbülés' alapszó -a képzős igenévi szárm.) *Pais*: MNy. XI, 359.

Fokorú p. Jász-Nagykun-Szolnok vm. < ófn. wuochar, ang.-szász vōcor, gót vokra 'gyümölcs, termés'. *Borovszky*: Honf. tört. 89.

Folkmár k. Szepes vm. < Folkmár ném. ered. szn. (< ófn. falco 'sólyom' + ófn. mări 'híres'; tehát = 'sólýmár'. *Melich*: Jegyz.

Folkusfalva k. Turóc vm. < Folkus szn. (< ösír. Foulques szn. < lat. fulica 'vízityúk, szárcsa') + falva. *Wertner*: Nyr. XLIV, 347.

Folt k. Hunyad vm. < vszleg Folt szn. < fgr. ered. folt 'Stück'. *Melich*: MNy. XXIV, 244.

Fonác k. Szoln.-Dob. vm. < szl. fén, finacz 'szénás, szénatermő'. *Szoln.-Doboka* vm. III. 461.

Fonyód k. Somogy vm. < R Funoldi (a -di kics. képző). *Pais*: MNy. VIII, 303.

Forgolány k. Ugocsa vm. < Forgolány szn. < R Folgorán < Fulgurán < Fulgrám < Fulkram (~ Folkrám) < fr. Fulkran ~ Fulchran szn. *Karácsonyi*: MNy. XX, 2.

Fornadia l. Fornos a.

Fornos k. Bereg vm. < Fornos vszleg szn. < bolg. furana ~ furna 'kemence'. Has. ered.: Farnos, Farnad, Fornadia (oláh végzetel). *Bátty*: FE. VI, 233.

Tót k. Pest vm. R. Folt < Folt szn. (l. ott). *Melich*: MNy. XXIV, 244.

Födémes k. Hont stb. vm. < *födém 'méhkas' + -s. *Simonyi*: Nyr. XXXIX, 435.

Földeák k. Csanád vm. R Füldeák ~ Fildeák < Fil (< lat. ered. Filipus 'Philippus' szn. bec. csonkítása) szn. + deák. *Pais*: MNy. XXI, 110.

Földszin k. Nagy-Küküllő vm. R Földszén ~ Főczen (írva Fewczen) < Főczen szn. (< Felcén < Felcán < Felicián). *Karácsonyi*: MNy. XIX, 94. — Más, vszleg téves magy.: *Borovszky*: Honf. tört. 89.

Főnyed k. Somogy vm. < R Fevenyed < főveny 'homok' szárm. *Bátty*: FE. III, 25.

(Folyt. köv.)

Virágh Rózsa